

SZIVÁRVÁNYFÉNYŰ KEGYELEM

Nyolcvan éves Ötvös László költő-lelkipásztor

2010. november 19., péntek

A MRE Doktorok Kollégiuma Irodalmi Szekciója és a Népi Írók Baráti Köre köszöntötte Dr. Ötvös László lelkipásztort.

A MRE Doktorok Kollégiuma Irodalmi Szekciója és a Népi Írók Baráti Köre november 17-én baráti összejövetelt tartott a budapesti Károli Gáspár Egyetem Hittudományi Karának imatermében, s köszöntötték az idén Váczi Mihály életmű-díjas költő, lelkipásztor, bibliakutató Dr. Ötvös Lászlót.

A bensőséges találkozó házigazdájaként Dr. Békési Sándor egyetemi tanár, a Hittudományi Kar dékánja köszöntötte az ünnepeket, s a megjelenteket a 78. Zsoltár Igéivel. Ezt követően a DC Irodalmi Szekció elnöke, Dr. PhD Békefy Lajos lelkipásztor, a Presbiter felelős szerkesztője A hála költészete c. mini-esszéjében elemezte Ötvös László költészetét (a rövid írást az alábbiakban közöljük). Az ünnepeket ezt követően bemutatta Méliusz bibliakiadásának legújabb vaskos kötetét, az 1-2Sámuel, valamint 1-2Királyok könyveinek 1565-ös fordítását tartalmazó hasonmás kiadást, és a Kolosséi levél, meg a Jób könyve korábbi kiadásainak összefüggésében elemezte a korszakos debreceni püspök szellemi, teológiai helyét a 16. századi magyar világban. Akkoriban a bűnbánat és Jób sorsának példája segítette népünket és nemzetünket a megmaradásban. A köszöntések sorában a Népi Írók Baráti Köre képviselői nyilatkoztak meg méltó és tisztelő módon Ötvös László költői, bibliakutatói munkásságáról.

A hála költészete

A MRE Doktorok Kollégiuma Irodalmi Szekciója tagjainak, alkotóinak nevében tisztelettel és szeretettel köszöntöm a hajdúivadék, majdnem kun prédikátor-költőt, aki a hála biblikus költészetével ajándékozta meg a magyar református literatúrát.

Amikor végiglapoztam és ízlelgettem legutóbbi kötete, a Lélek és a galamb 1946-2010 között termelt alkotásainak válogatását, a közel kétszáz verset öt ciklusba szedve, kerestem konkrét és puritán verseinek a leggyakoribb motívumszavait. Ilyenekre akadtam: hála (2006-os kötetének sem véletlenül lett ez a címe: A hála illata) – ajándék – köszönöm – irgalom – ima. Hála a hitért, Bocskai hajdú örökségéért, nagyanyjáért, édesanyjáért, feleségéért, családjáért, házáért, a gyermekkor Tedej-pusztai emlékeiért, egyházáért, hazájáért, a Krisztus-méretű mindenségért.

Szellemi kalandra csábító lenne, s a végtelen felé vinné időérzékünket, ha méltó módon elemzésébe fognék a közel hatvanöt év alkotói munkájának. Hiszen a lelkipásztor, a Biblia-szerető kutató, poéta szinte minden verssorán ott érezzük a hamvas hála és a csöndes ima harmatcseppjét, ami a sub speciae aeternitatis távlataiból száll le a költeményekre.

Ebből az isteni távlatosságból és egyben a költő hálás alázatából fakad Ötvös László dűreri látásmódja, ami alulról, a fűszálak világától a csillagokig ívelve, felfele táguló mikrokozmoszát szinte gyermeki, sőt mondhatnám ökológiai bájjal vonja be:

*Pertu barátságba kerültem
A virágokkal és madarakkal,
A csillagokkal és angyalokkal...*

(Barátság a madarakkal)

Már korai korszakában rátalál élete és poétikája szellemi tengelyzetére:

Ihletetten élni

(Élet és írás)

És:

Küldetésem poétai,

A szemeket nyitogatni.

(Lélek és galamb)

Ebben a pneumatikus, Szentlélek vezette szemnyitogatásban először az ő testi szemei nyíltak ki a valós csodákra, aztán lelki szemei az egyetlen, örök Csodálatosra. Vagy talán nem is lehet sorrendet állítani, mert ez a szemkinyílás a lélekkinyílás ajándéka, velejárója? Amint viszont ezzel a Szentlélek adta látással újra kezdi birtokba venni – a számadásra hívott fiú felelősségével és a birtoklás kölcsönjellegének, ideig valóságának az alázatával, áhítatával – az őt körülölelő kis és tágabb világot, akkor fordul tolla ilyen sorokra:

Remegő áhítattal

Karomba zárom

A lehetőségemet...

(Forgács)

Vagy:

Kilencszer kaptam

Életet ajándékba,

Mint Báruk maga...

(Veszedelmeknél több ajándék)

A dűreri látásmód időközben egyre konkrétan jelenik meg a kunok prédikátorának a költészetében, miként e sorokban:

...kinyílik a költő virág

Szíve,

Termékenyítő gondolat,

Virágpor

Hull

Ember-virágokra,

Millió szíromra.

(Verseim és virágaim)

Ez a vers formailag is szépen mutatja a költő játékos kedvét, a virágpor-hullás lassú, lépcsőzetes, leheletfinom gravitációját.

Aztán egyre-másra találunk költészeté sok évtizedes tárházában eredeti

szókapcsolásokat, fordulatokat, majd hogyanem a verbális inspiráció apró villanásait. Például: „szívárványfényű kegyelem” (Ima Istenuralmáért), vagy:

*...nagyanyám
bennemvaló mása
Kromoszóma-lelke
(Ősz)*

- Ugyanez a vers – mint szinte mindegyik – a mulandóság élményét és a maradandóság bizonyosságát, egymást metsző sejtelmes határvidékét példabeszédszerű bölcsességgel fejezi ki:

*...s a feszülő fehér cérnaszálak
Hang nélkül elszakadnak...
(Ősz)*

Jó lenne végigjárni Ötvös László verseinek kiterjedt birodalmát, s vele együtt újra szóba elegyedni szellemi pantheonja vagy csillagboltozata alakjaival, halványabban vagy erősebben világló szellemi fényforrásaival. Hiszen költői pantheonjában megelevenednek a nagy szellemek, Origenésztől Obamáig, nevezetesen Kölcsey, Petőfi, Arany, Móricz, József Attila, Ady, Tóth Árpád, Mécs László, Kós Károly, Bajcsy-Zsilinszky, Anatole France, Illyés, Tamási Áron, Weöres Sándor, Nagy László, Pilinszky János, Csanádi Imre és mások.

Teológiai-papi pantheonjában a sor Augustinustól Wojtyláig terjed, Assisi Ferenc, Kálvin, Szilágyi Sámuel tiszántúli püspök, a hitvalló Niemöller, Ravasz László, Pákozdy László Márton, Tőkés László, a pálosok és a ferences Böjte atya jelzik a csillagösvényt és a szellemi tágasságot, a konfesszionális, felekezeti szilárdságban gyökerező költői nyitottságot

S természetesen van Ötvös Lászlónak ökológiai világegyeteme is, ez a porszemtől a szívárványig, a virágsziromtól a kórón, ördögsekéren át az Istennel halkán társalgó méhecskéig ragadja magával csodákra fogékony lelki tekintetünket.

Szólni lehetne és kellene még elemzően a költői reflexió különböző szintjeiről: a bibliai, a bölcséleti-aforizmás szintről, a krisztológiai szintről, az önreflexió néha fanyar, máskor humoros fordulatairól, magyarságféltő, magyarságszerető vallomásairól.

Mivel fentebb már említettem a meghatározó és jellemző pneumatikus Lélek-ihletettséget, most a krisztológiai kötődésre álljon itt példa. A Király Krisztusról így vall:

*Pajzsod védelmez, szerettél,
Észrevétlen elrejtettél!
Előttem jártál az úton,
Így követlek minden napon...
(Születésnap és verslánc)*

Továbbá:

*Emberfia, a Mindenhatónak
És a Szentléleknek bizonyosan
A kozmikus bölcsőben nem férő
Gyermeke...
Szeretet-arcú ember,
Tiszta víznek és lelki erőnek forrása...
...véres verejtékével az angyalokat
Túlságosan nem terhelte meg...
(Mesterem: Jézus Krisztus)*

Ötvös László az a költő, akinek Jézus Krisztus „önmagát csendben adja”. És hogy az alkotás műhelytitkaiba is bepillantsunk, az önreflexió néhány sorát hadd idézzem még:

*Verseit írja
Az ember gyermeke.
Isten költeményt
Rejt el benne...
(Egy nap emlékére)*

Majd pedig:

*A verset és címét
Kapta, nem lopta,
Urától ajándékba
Útközben a poéta...
(Hajszálat számontartó Isten)*

*Még csak ennyit:
A legjobb kérés:
Hálánk imája,
Egy kis poéta
Ezt tapasztalja...
Uram,
A hátratételeket
Köszönöm,
Egyenként mindet.
(Poéta és krónika)*

Ötvös László hazája, magyarsága, református egyháza szeretetét versein túl maradandóan kifejezi bibliakutató, kiadói munkássága. Komáromi Csipkés György Bibliájának hasonló kiadása, majd Méliusz Bibliája részeinek szintén hasonló megjelentetése, hogy csak a magyar vonatkozásokat említsem, ékesen fémjelzik gazdag és fáradhatatlan alkotóerejét nyolcvan évesen is. Hálában megújuló alkotóerejét, a hit és a szellemi élet kreatív egyidejűségének dinamikáját, ahogyan a Kunok Első

Világtalálkozójára megjelent kötetének a címe: Az egyidejűség titkai (Karcag, 2009) is meggyőzően mutatja. Istennek legyen hála az idén Váczi Mihály életmű-díjas Ötvös Lászlóért, nekünk pedig legyen újra meghallott hívás költészetéhez a lélekharang bongása: Tolle, lege – Vedd, olvasd! – Soli Deo Gloria!

Dr.Békefy Lajos Ph.D.

A MRE DC Irodalmi Szekció elnöke